

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

01 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:

președinte
judecători

Diaconu Iurie
Catan Liliana
Guzun Ion

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Medeleanu Roman în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 ianuarie 2020, în cauza penală privind-l pe

MIȘCOI Mihail XXXXX, născut la XXXXX,
originar și domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 20.06.2018 – 25.06.2018;

Instanța de apel: 16.09.2019 – 28.01.2020;

Instanța de recurs: 28.05.2020 – 01.07.2020.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 25 iunie 2018, cauza fiind examinată conform prescripțiilor art. 364¹ Cod de procedură penală, Mișcoi Mihail a fost recunoscut vinovat și condamnat pentru comiterea infracțiunilor prevăzute de:

- art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani;

- art. 151 alin. (1) Cod penal și i s-a stabilit pedeapsa sub formă de 3 ani și 4 luni închisoare.

În baza art. 84 alin. (1) Cod penal, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, lui Mișcoi Mihail i s-a aplicat pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani.

Conform art. 90 Cod penal executarea pedepsei cu închisoare s-a suspendat condiționat pe un termen de probațiune de 3 ani.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată a fost lăsată fără examinare.

2 . Pentru a pronunța sentința, prima instanță, în fapt, a constatat că, la 22.10.2016, în intervalul orelor 23:30 - 23:40, aflându-se în incinta localului de agrement „Beer-House”, amplasat pe XXXXX, în prezența mai multor persoane, acționând intenționat împreună cu o altă persoană, materialele în privința căreia au fost disjuse în procedură aparte, încălcând grosolan ordinea publică și exprimând o vădită lipsă de respect față de societate, a aplicat lui Catarău Vladimir mai multe lovituri cu mâinile peste față, cauzând vătămări grave ale integrității corporale,

însoțind acțiunile sale cu expresii injurioase în adresa părții vătămate.

De asemenea, la 22.10.2016, în intervalul orelor 23:30 - 23:40, aflându-se în incinta localului de agrement „Beer-House”, acționând cu intenție directă a aplicat mai multe lovituri cu mâinile peste față lui Catărău Mihail, cauzând părții vătămate conform raportului de expertiză medico-legală nr. 826/D din 10.04.2017 vătămare gravă a integrității corporale, care a condiționat o incapacitate permanentă de muncă în volum de 35%.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare, a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță după cum urmează:

- pe art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal a-i stabili pedeapsa cu închisoare pe un termen de 3 ani și 4 luni cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis

- pe art. 151 alin. (1) Cod penal a-i stabili pedeapsa cu închisoare pe un termen de 6 ani cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În baza art. 84 alin. (1) Cod penal, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, a se stabili pedeapsa finală sub formă de închisoare pe un termen de 7 ani și 6 luni cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În motivarea apelului acuzatorul de stat invocă că pedeapsa aplicată inculpatului nu corespunde gradului și pericolului social al faptelor săvârșite, dar și personalității inculpatului. Instanța nu a ținut cont de personalitatea acestuia și anume de faptul că deși nu are antecedente penale (sunt stinse), dânsul anterior a fost condamnat pentru infracțiune săvârșită cu intenție și nu s-a corectat, dar a comis o infracțiune și mai gravă, prevăzută la art. 151 alin. (1) Cod penal, ceea ce denotă că este o persoană periculoasă pentru societate și necesită în mod obligatoriu să fie izolat.

Nu s-au luat în considerație de către instanță nici consecințele extrem de grave produse prin fapta săvârșită de către inculpat și anume provocându-se pierderea a cel puțin o treime din capacitatea de muncă a unei persoane absolut sănătoase, care a dus la pierderea completă a acuității vizuale a ochiului stâng, lipsind persoana în continuare de randamentul de muncă pe care l-a avut, aducându-se astfel un impact negativ asupra întregii familii (de întreținere, etc.).

Instanța nu a ținut cont de scopul pedepsei care primordial trebuie să restabilească echitatea socială și să prevină săvârșirea de noi infracțiuni atât din partea condamnatului cât și altor persoane. Aplicarea pedepsei cu suspendarea condiționată a executării pedepsei va duce la încurajarea pe viitor a săvârșirii de către inculpat a unor infracțiuni similare. La stabilirea pedepsei se consideră ca circumstanță agravantă săvârșirea infracțiunii de către o persoană care anterior a fost condamnată pentru infracțiune similară precum și alte fapte care au relevanță pentru cauză. Totodată, recuperarea prejudiciului cauzat părții vătămate nu s-a confirmat de către partea vătămată, în ședința de judecată.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 28 ianuarie 2020,

apelul procurorului a fost admis, cu casarea sentinței parțial, inclusiv din oficiu, în partea care se referă la condamnarea în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, în partea stabilirii pedepsei pentru concursul de infracțiuni și în partea individualizării executării pedepsei penale, și pronunțată, în această parte, o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță după cum urmează:

Pedeapsa stabilită lui Mișcoi Mihail, stabilită în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, urmează a fi executată în penitenciar de tip semiînchis.

S-a încetat procesul penal de învinuire a lui Mișcoi Mihail în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal pe motiv că fapta constituie contravenție.

S-a eliberat Mișcoi Mihail de răspundere contravențională în baza art. 354 Cod contravențional din motivul expirării prescripției răspunderii contravenționale. În rest sentința s-a menținut.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, prima instanța corect a stabilit că circumstanțele de fapt și de drept ce corespund probelor din dosar, care au fost apreciate corect, instanța de fond încadrând just acțiunile inculpatului în baza art. 151 alin. (1) Cod penal.

Totodată, Colegiul Penal consideră că instanța de fond la adoptarea sentinței contestate incorect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, și astfel, eronat a ajuns la concluzia că inculpatul a comis infracțiunea prevăzută de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, or acțiunile inculpatului pe acest capăt de învinuire urmau a fi reîncadrate în prevederile art. 354 Cod Contravențional, din care motiv instanța de apel a admis apelul acuzatorului de stat, inclusiv din oficiu și a casat sentința primei instanțe în această parte.

În ceea ce privește respectarea principiului *non bis in idem*, aplicarea acestui principiu este supusă triplei condiții de identitate a faptelor, unitatea contravenientului și unitatea interesului juridic protejat. Prin urmare, în temeiul acestui principiu, aceeași persoană nu poate fi sancționată mai mult decât o dată pentru un mod unic de comportament ilegal conceput pentru protejarea aceleiași valori juridice. Astfel, este consacrat că criteriul relevant pentru excluderea dublei încriminări este identitatea faptelor materiale, înțeles ca existența unui ansamblu de circumstanțe concrete care sunt indisolubil legate între ele. La caz, s-a constatat că aceleași fapte materiale sunt atribuite ca element obiectiv al componenței de infracțiune prevăzute de art. 151 alin. (1) Cod penal și ca element obiectiv al componenței de infracțiune prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal.

Instanța de apel a considerat necesar de a aplica regula ce rezidă în următoarele: dacă fiecare infracțiune conține un element care nu este inclus în cealaltă; dacă nu, acestea sunt ”*aceeași infracțiune*” în sensul clauzei, și clauza interzicerii judecării de două ori pentru aceeași infracțiune interzice pedepsirea ulterioară sau urmărirea penală.

La caz, instanța de judecată a constatat că, dacă aplicăm regula ”elemente esențiale”, care rezultă din jurisprudența Curții, atunci concluzionăm că, elementul esențial – aplicarea violenței, este atribuit atât în cazul art. 151 alin. (1) Cod penal cât și în cazul art. 287 alin. 2 lit. b) Cod penal. Dacă aceleași element esențial este prezent în ambele infracțiuni încriminate, atunci este posibilă o încălcare a articolului 4 al Protocolului nr. 7 CEDO.

Condiția obligatorie pentru condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei rezidă în faptul că nu ar fi rațional ca inculpatul să execute pedeapsa cu închisoare stabilită. Aceasta ar însemna că, în rezultatul cercetării cauzei și calităților individuale ale inculpatului s-a format convingerea fermă în posibilitatea atingerii scopurilor pedepsei penale fără izolarea de societate, dar în condițiile unui control profilactic al comportamentului persoanei respective într-o anumită perioadă de timp. Astfel, instituția suspendării condiționate a executării pedepsei nu trebuie privită ca un avantaj sau un drept acordat de lege persoanelor vinovate, dar trebuie apreciată ca un mijloc preventiv de apărare socială care derivă din organizarea unei politici penale adaptate la realitatea socială concretă. Pentru dispunerea suspendării condiționate a executării pedepsei, instanța de apel trebuie să examineze dacă prin suspendarea condiționată, în cazul dat, va fi posibilă atingerea scopurilor pedepsei stipulate în art. 61 Cod penal.

La stabilirea pedepsei și mărimea acesteia urmează a se ține cont de criteriile de individualizare a pedepsei. Prin criteriile de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele de care instanța de judecată este obligată să se conducă în procesul stabilirii pedepsei și la aplicarea ei persoanei vinovate de săvârșirea infracțiunii. Individualizarea pedepsei constă în obligațiunea instanței de a stabili măsura pedepsei concrete infractorului necesară și suficientă pentru realizarea scopurilor legii penale și a pedepsei penale. Pedeapsa este echitabilă, când ea impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui, proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune. Pentru stabilirea unei pedepse echitabile, instanțele de judecată trebuie să studieze multilateral, în deplină măsură și obiectiv, toate circumstanțele și datele care caracterizează atât negativ, cât și pozitiv persoana inculpatului și care au o importanță esențială pentru stabilirea categoriei și mărimii pedepsei.

Instanța de apel ținând cont de multitudinea circumstanțelor care descriu infracțiunea respectivă nu a considerat rațional faptul că, prima instanță a dispus suspendarea executării pedepsei, în acest sens găsiind veridice și aplicabile argumentele invocate în apel. În aceeași ordine de idei, raționând prin prisma textelor de lege menționate, Colegiul penal relevă că, la stabilirea pedepsei inculpatului nu a fost dată o apreciere cuvenită normelor citate mai sus or, deși nu a stabilit existența circumstanțelor atenuante sau prezența altor circumstanțe relevante a aplicat

prevederile art. 90 Cod penal, a suspendat condiționat executarea pedepsei stabilite în privința inculpatului - fără a motiva necesitatea soluției respective și fără a da eficiența cuvenită prevederilor art. 61 și art. 75 Cod penal.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, avocatul Medeleanu Roman în interesele inculpatului a atacat-o cu recurs ordinar, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6 Cod de procedură penală, solicitând casarea parțială a deciziei și remiterea la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În motivare recurentul a indicat că instanța de apel nu și-a motivat decizia cu referire la individualizarea pedepsei în privința inculpatului cu referire la capătul de învinuire de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (1) Cod penal.

În contextul deciziei s-a făcut o analiză teoretică a prevederilor art. 90 Cod penal, nefiind nimic specificat cu referire la aplicarea sau neaplicarea acestor prevederi legale.

În opinia recurentului, instanța de apel a ignorat explicațiile date de către Plenul Curții Supreme de Justiție la p. 14 al Hotărârii nr. 22 din 12 decembrie 2005. Apărarea consideră că instanța de apel printr-o frază a stabilit nerațional suspendarea condiționată a pedepsei, nefiind apreciată circumstanțele atenuante stabilite pe această cauză penală, mai mult că aceasta a fost examinată în procedura simplificată, conform art. 364¹ Code de procedură penală.

S-a stabilit neclaritate în dispozitivul deciziei, instanța de apel nu s-a referit la termenul pedepsei, s-a stabilit termenul stabilit pentru infracțiunea 151 alin. (1) Cod penal dar nu s-a făcut referire la faptul, prin care sentință a fost stabilit.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursului avocatului, menționând că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat și lipsit de temeiuri legale.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar nominalizat pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit textului recursurilor declarate, recurentul a indicat ca erori de drept pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, *hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, deci legislatorul a prevăzut la pct. 6 cinci temeiuri diferite pe care putea să le invoce recurentul și pe care urma să le argumenteze, însă el a contestat individualizarea*

pedepsei, care este prevăzută de pct. 10), *când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.*

Colegiul reține, că recurentul este de acord cu soluția instanței de apel referitor la încetarea procesul penal de învinuire a lui Mișcoi Mihail în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal pe motiv că fapta constituie contravenție, însă are obiecții față de decizia în privința infracțiunii comise în baza art. 151 alin. (1) Cod penal cu referire la pedeapsa stabilită solicitând aplicarea art. 90 Cod penal.

Analizând temeiul invocat, în raport cu circumstanțele și materialele cauzei, Colegiul consideră că, în prezenta speță acesta nu și-a găsit confirmarea, iar instanța de apel la soluționarea chestiunii cu privire la individualizarea pedepsei în privința inculpatului și-a motivat just soluția adoptată, ținând cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal și art. 364¹ Cod de procedură penală. Pedeapsa stabilită inculpatului este echitabilă, legală și bine individualizată, aplicată în limitele fixate în partea specială a Codului penal și în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale ale aceluiași Cod, ținându-se cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acestuia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază sau agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Instanța de judecată este singura în măsură să înfăptuiască nemijlocit acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a comis o infracțiune, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținând seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal la stabilirea felului, duratei și quantumului pedepsei. Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, având ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de sancțiunea articolului din Codul penal, în baza căruia a fost condamnat inculpatul și prin urmare, instanța de apel corect a ajuns la concluzia că scopul educativ și preventiv al pedepsei aplicate în privința lui Mișcoi Mihail poate fi atins doar prin stabilirea pedepsei sub formă de închisoare.

Subsidiar, Colegiul penal relevă că, textul art. 90 alin. (1) Cod penal prin sintagma „*poate*”, oferă posibilitatea și nu obligația instanței de judecată de a aplica prevederile acestei norme. Acest fapt rezultă și din prevederile legale, care stipulează că: „*Dacă... instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei...indicând numai decît în hotărâre motivele...*”.

Astfel, din examinarea condițiilor în care poate fi acordată suspendarea executării pedepsei, rezultă că aceasta nu este un drept al inculpatului, ci o facilitate, pe care instanța de judecată este liberă să aprecieze dacă este sau nu cazul să o acorde.

Or, inculpatul a săvârșit infracțiunea prevăzută la art. 151 alin. (1) Cod penal, care potrivit art. 16 alin. (4) Cod penal este gravă, anterior fiind judecat, nu a recuperat părții vătămate cheltuielile din acțiunea civilă.

Astfel, Colegiul reține în cauză că instanța de apel corect a conchis că inculpatul nu întrunește condițiile necesare pentru a se dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei numite și respectiv aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, nu ar fi proporțională faptelor prejudiciabile săvârșite.

Prin urmare, instanța de apel a pronunțat o decizie întemeiată și motivată, hotărârea recurată corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, este întemeiată, iar temeiurile invocate nu persistă în cauză, fapt ce permit instanței de recurs să concluzioneze asupra inadmisibilității recursului declarat, pe motiv că acesta este vădit neîntemeiat.

9. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Medeleanu Roman în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 ianuarie 2020, în cauza penală privindu-l pe Mișcoi Mihail XXXXX, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 11 august 2020.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecător

Catan Liliana

Judecător

Guzun Ion